

Doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.
kontakt: tel. 585 635 418, 585 635 402, mobil 732 726 929,
e-mail zdenek.novotny@upol.cz

Katedra společenských věd Pedagogické fakulty University Palackého

**Program povinného předmětu (přednášky a semináře) KVS/NFZV Filozofické základy
vzdělávání
Akademický rok 2009/2010 (zimní semestr)**

Předmět prezentuje filozofii jako implicitní východisko, ale i završení veškerého vzdělávání. Záměrem předmětu je pochopení moderního vzdělávání, jeho významu, cílů a hodnot ve světle současného filosofického myšlení. Základní obecná filosofická stanoviska jsou agnosticismus, skepse, gnoseologický optimismus. Od studentů se kromě aktivní účasti v diskusích bude vyžadovat příprava a přednesení referátu v trvání asi 40 minut na základě četby a dobrého porozumění problémům obsaženým v daném doporučeném textu s vhodnými ukázkami; nejen jejich reprodukování, ale především srozumitelná interpretace. Na závěr referátu musejí být zformulovány shrnující myšlenky, podávající celkové zhodnocení, poukazující na další vývoj problematiky, a alespoň tři otázky k diskusi.

Rozvržení do jednotlivých seminářů – náplň referátů, literatura

1) Úvodní seminář – cíle a hodnoty ve vzdělávání. Význam vědění a vzdělávání, otázky jeho možností, cílů a hodnot. Epistemologické a praktické důsledky vyplývající z pojetí nejvýznamnějších filosofických směrů současnosti. Rozdělení referátů.

2) Křesťanský personalismus

Literatura: PIEPER, J. *Volný čas, vzdělání, moudrost (Práce a volný čas. Co je universita. Moudrost)*. Praha: Křesťanská akademie, 1992.

3) Psychoanalýza a neomarxismus, kritická teorie frankfurtské školy

Literatura: ARON, R. *Opium intelektuálů*. Praha: Mladá fronta, 2001.

4) Fenomenologie

Literatura: HUSSERL, E. *Krise evropských věd a transcendentální fenomenologie*. Praha: Academia, 1972, 1996.

5) Existencialismus

Literatura: HEIDEGGER, M. *Věda, technika a zamyšlení*. Praha: Oikúmené, 2004.

JASPERS, K. *Duchovní situace doby*. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1646-1.

6) Logická analýza a deskripce jazyka

Literatura: AUSTIN, J. L. *Jak udělat něco slovy*. Filosofia, 2000.; SEARLE, J. R. *Mysl, mozek a věda*. Praha: Mladá fronta, 1994.

7) Pragmatismus.

Literatura: JAMES, W. *Pragmatismus, nové jméno pro staré způsoby myšlení*. Praha, 1918 (či jiný titul dle výběru).; DEWEY, J. *Škola a společnost*. Laichter, 1904.

8) Kritika logického pozitivismu

DAVIDSON, D. Subjektivita, intersubjektivita, objektivita. *Filosofia*, 2004. FEYERABEND, P. *Tři dialogy o věděni*. Vesmír, 1999.

9) Kritický racionalismus

Literatura: BENDA, J. *Zrada vzdělanců*. Melantrich, 1929.; KUHN, T. S. *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: Oikúmené, 1997.; POPPER, K. R. O zdrojích věděni a nevěděni. In *Filosofický časopis*, 6/2001, s. 969–985.; POPPER, K. R. *Logika vědeckého bádání*. Praha: Oikúmené, 1997.

10) Postmoderna, filosofická antropologie

Literatura: DERRIDA, J. Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku. In *Filosofický časopis*, 4/1991, s. 584–600. ISSN 0015-1831.; GEHLEN, A. *Duch ve světě techniky*. Praha, 1972.

11) Závěrečné zhodnocení

Sekundární literatura k výše uvedeným tématům dle vlastního výběru.

Vysokoškolská učebnice k teorii poznání dle vlastního výběru (pokud možno novější, nejdříve po roce 1990)